A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2025. október 9.*[i]

„Előzetes döntéshozatal – Állami támogatások – 651/2014/EU rendelet – A belső piaccal összeegyeztethető bizonyos támogatási kategóriák mentessége – Fordítási hiba e rendelet román nyelvű változatában – Az e hibát helyesbítő rendelet joghatásai – A rendelet fordítási hibát tartalmazó változatában meghatározott feltételeket tiszteletben tartva a helyesbítést megelőzően nyújtott támogatás visszafizettetésének lehetősége – Bizalomvédelem – Jogbiztonság”

A C-416/24. és C-417/24. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Curtea de Apel Bacău (bákói ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2024. június 11-én érkezett, 2024. április 18-i határozataival terjesztett elő

az **On Air Media Professionals SRL** (C-416/24)

és

az **Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași**,

valamint

a **Different Media SRL** (C-417/24)

és

a **Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: F. Biltgen tanácselnök, T. von Danwitz, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács bírájaként eljárva, I. Ziemele, A. Kumin és S. Gervasoni (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

* Az eljárás nyelve: román.

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Európai Bizottság képviseletében Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae és P. J. O. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. május 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek [az EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (HL 2014. L 187., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 149., 8. o.; HL 2021. L 365., 47. o.; a továbbiakban: általános csoportmentességi rendelet) 2. cikke 18. pontja a) alpontja első mondatának, valamint [az EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet román nyelvű változatának helyesbítéséről szóló, 2021. március 15-i (EU) 2021/452 bizottsági rendelet (HL 2021. L 89., 1. o.; a továbbiakban: helyesbítő rendelet) 1. cikke (1) bekezdésének, valamint a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének értelmezésére vonatkoznak.

2 Ezen, azonos módon megfogalmazott kérelmeket két jogvita, azaz először is az On Air Media Professionals SRL (a továbbiakban: On Air Media) román jog szerinti korlátolt felelősségű társaság és az Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (kis- és középvállalkozások jászvásári hivatala, Románia) között, valamint másodszor a Different Media SRL, szintén román jog szerinti korlátolt felelősségű társaság és a Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (vállalkozásügyi és turisztikai minisztérium – a kis- és középvállalkozások beruházásainak vonzását és exportjának előmozdítását célzó jászvásári hivatal, Románia) között – a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági válság által érintett vállalkozásoknak nyújtott támogatási intézkedések keretében e két társaságnak jogosulatlanul nyújtott támogatások visszafizetése iránti kérelmek tárgyában – folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az általános csoportmentességi rendelet

3 Az általános csoportmentességi rendelet (14) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„E rendelet hatálya alól – a természeti katasztrófa okozta károk helyreállítására irányuló támogatási programok kivételével – ki kell zárni a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott támogatást, mivel azt a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és

szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló, 2004. október 1-jei közösségi iránymutatás alkalmazásának meghosszabbításáról szóló [európai] bizottsági közleménnyel […] meghosszabbított, a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás […] vagy az iránymutatást felváltó új iránymutatás szerint kell vizsgálni, az iránymutatás kijátszásának megakadályozása érdekében. A jogbiztonság biztosítása érdekében olyan egyértelmű kritériumokat kell felállítani, amelyek ismeretében nem szükséges egy vállalkozás helyzetének valamennyi sajátosságát megvizsgálni annak megállapításához, hogy a vállalkozás e rendelet értelmében nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősül-e.”

4 E rendelet „Hatály” című 1. cikkének (4) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet nem alkalmazható a következőkre:

[…]

c) nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott támogatás, a természeti katasztrófa okozta károk helyreállítására irányuló támogatási programok kivételével.

[…]”

5 Az említett rendelet „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének román nyelvű eredeti változata szerint:

„E rendelet alkalmazásában:

[…]

18. »nehéz helyzetben lévő vállalkozás«: olyan vállalkozás, amely tekintetében a következő feltételek közül legalább egy fennáll:
   a) Korlátolt felelősségű társaság esetén (kivéve a legalább három éve létező [kis- vagy középvállalkozásokat (kkv)], illetve a kockázatfinanszírozási támogatásra való jogosultság alkalmazásában az első kereskedelmi értékesítéstől számítva legalább hét éve működő olyan kkv-kat, amelyek a kiválasztott pénzügyi közvetítő által végzett átvilágítást követően kockázatfinanszírozási beruházásra jogosultak) jegyzett részvénytőkéjének több mint a fele elveszett a felhalmozott veszteségek miatt. Ez abban az esetben fordul elő, ha a felhalmozott veszteségeknek a tartalékokból (és minden olyan elemből, amelyet általában a társaság sajáttőkéje részének tekintenek) történő levonásával a jegyzett törzstőke felét meghaladó negatív halmozott összeg keletkezik. E rendelkezés alkalmazásában a »korlátolt felelősségű társaság« különösen [a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. június 26-i 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi] irányelv [(HL 2013. L 182., 19. o.)] I. mellékletében említett vállalkozástípusokat jelenti, és a »jegyzett tőke« adott esetben magában foglal minden ázsiót.

[…]”

A helyesbítő rendelet

6 A helyesbítő rendelet (1) és (2) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(1) A[z általános csoportmentességi rendelet] román nyelvi változata a 2. cikk 18. pontja a) alpontjának első mondatában és a 2. cikk 18. pontja b) alpontjának első mondatában olyan hibákat tartalmaz, amelyek megváltoztatják a rendelkezések értelmét.

(2) A[z általános csoportmentességi rendelet] román nyelvű változatát ezért ennek megfelelően helyesbíteni kell. Ez a helyesbítés a többi nyelvi változatot nem érinti”.

7 A helyesbítő rendelet 1. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A[z általános csoportmentességi rendelet] a következőképpen kerül helyesbítésre:

A 2. cikk 18. pontja a) alpontjának első mondata helyébe a következő szöveg lép: »Korlátolt felelősségű társaság esetén (kivéve a kevesebb mint három éve létező kkv-kat, illetve a kockázatfinanszírozási támogatásra való jogosultság alkalmazásában az első kereskedelmi értékesítéstől számítva kevesebb mint hét éve működő olyan kkv-kat, amelyek a kiválasztott pénzügyi közvetítő által végzett átvilágítást követően kockázatfinanszírozási beruházásra jogosultak) jegyzett részvénytőkéjének több mint a fele elveszett a felhalmozott veszteségek miatt.«”

8 A helyesbítő rendelet 2. cikke ekképpen rendelkezik:

„Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.”

A 2020. augusztus 27-i határozat

9 A Bizottság az SA.58166 (2020/N) számú állami támogatás – Románia – Covid19: A kkv-k és egyes nagyvállalkozások támogatása a Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság leküzdése érdekében – szóló, 2020. augusztus 27-i C(2020) 5949 final bizottsági határozattal (HL 2020. C 302., 1. o.; a továbbiakban: 2020. augusztus 27-i határozat) engedélyezte a Románia által 2020. augusztus 20-án bejelentett, „A kkv-k és nagyvállalkozások támogatása a Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság leküzdése érdekében” elnevezésű állami támogatási programot.

10 E határozat (16) és (47) preambulumbekezdése kimondja:

„(16) Az intézkedés alapján nem nyújtható támogatás olyan vállalkozásoknak, amelyek 2019. december 31-én az általános csoportmentességi rendelet, a mezőgazdasági csoportmentességi rendelet […] vagy a halászati és akvakultúra-ágazati csoportmentességi rendelet […] értelmében nehéz helyzetben vannak.

[…]

(47) Ennek megfelelően a Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés szükséges, megfelelő és arányos valamely tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetéséhez, és hogy megfelel az ideiglenes keret valamennyi feltételének. Különösen:

[…]

– Az intézkedés keretében nem nyújtható támogatás olyan vállalkozásoknak, amelyek 2019. december 31-én már nehéz helyzetben voltak (lásd a (16) preambulumbekezdést). Az intézkedés tehát megfelel az ideiglenes keret 22. pontjának c) alpontjában foglaltaknak”.

A román jog

A 130/2020. sz. OUG

11 A 2020. július 31-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014–2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (a Covid19-válsággal összefüggésben a 2014 és 2020 közötti versenyképességi operatív programhoz kapcsolódó pénzügyi támogatás vissza nem visszatérítendő külső forrásokból történő nyújtását szolgáló egyes intézkedésekről, valamint az uniós források területét érintő más intézkedésekről szóló 130/2020. sz. sürgősségi kormányrendelet) *(Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2020. augusztus 6-i 705. szám; a továbbiakban: 130/2020. sz. OUG) 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A mikrotámogatások értéke 2000 euró, és azok nyújtása – az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a »Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe« célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1301/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 289. o.) módosított változata 3. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 320. o.) 67. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelően – kizárólag egy alkalommal, átalányösszeg formájában történik.”

12 A 130/2020. sz. OUG 6. cikke értelmében:

„A 4. cikk (1) bekezdésében említett mikrotámogatások állami támogatási szerződés alapján nyújthatók azoknak a kedvezményezetteknek, akik a következő feltételeket együttesen teljesítik:

a) a finanszírozási kérelem benyújtásának időpontját megelőzően legalább egy naptári éven keresztül szokásos/működési tevékenységet folytattak, kivéve az [engedéllyel rendelkező természetes személyeket és az egyéni orvosi rendelőket], amelyek esetében a tevékenység legkésőbb 2020. február 1-jén megkezdődött;

b) a támogatás iránti kérelem benyújtását megelőző pénzügyi évben a finanszírozási kérelem benyújtásának időpontjában legalább 5000 eurónak megfelelő összegű forgalmat értek el [román lejben (RON)], kivéve az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett állami támogatásban részesülő, 2019-ben alapított, 5000 eurónál kisebb árbevétellel rendelkező kedvezményezetteket, amelyek esetében a minimális árbevételi küszöbértéket a 2019. évben

tevékenységgel töltött teljes hónapok számának és a 415 eurós összegnek a szorzataként kell kiszámítani, valamint az 5. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában említett állami támogatás kedvezményezettjeit;

c) a mikrotámogatás formájában nyújtott támogatás odaítélésétől számított legalább hat hónapig folytatják tevékenységüket.”

13 A 130/2020. sz. OUG rendelet 32. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az állami támogatás nyújtására vonatkozó szabályokat az Európai Bizottsághoz véleményezésre benyújtott, »A kkv-k támogatása« állami támogatási program határozza meg.

(2) »A kkv-k támogatása« állami támogatási program bármely módosítása és/vagy kiegészítése az Európai Bizottság engedélyező határozata kihirdetésének napján lép hatályba.”

Az 1060/2857/2020. sz. rendelet

14 A Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (gazdasági, energiaügyi és kereskedelmi minisztérium, Románia) és a Ministerul Fondurilor Europene (európai alapok minisztériuma, Románia) által elfogadott, 2020. szeptember 8-i Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (állami támogatási program – a Covid19-világjárvány által előidézett gazdasági válság leküzdése céljából a kkv-k részére nyújtott támogatás jóváhagyásáról szóló 1060/2857/2020. sz. rendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2020. szeptember 11-i 835. szám; a továbbiakban: 1060/2857/2020. sz. rendelet) mellékletének 3.6. pontja a következő fogalommeghatározást tartalmazza:

„»nehéz helyzetben lévő vállalkozás« – a[z általános csoportmentességi rendelet] 2. cikke 18. pontjának a) alpontja szerint egy vállalkozás a következő helyzetekben minősül nehéz helyzetben lévőnek:

(i) korlátolt felelősségű társaság esetén (kivéve a legalább három éve létező kkv-kat) a jegyzett részvénytőkéjének több mint a fele elveszett a felhalmozott veszteségek miatt. Ez abban az esetben fordul elő, ha a felhalmozott veszteségeknek a tartalékokból (és minden olyan elemből, amelyet általában a társaság sajáttőkéje részének tekintenek) történő levonásával a jegyzett törzstőke felét meghaladó negatív halmozott összeg keletkezik. E rendelkezés alkalmazásában a »korlátolt felelősségű társaság« különösen a [2013/34] irányelv I. mellékletében említett vállalkozástípusokat jelenti, és a »jegyzett tőke« adott esetben magában foglal minden ázsiót;

[…]”

15 E rendelet mellékletének 6.19. pontja értelmében:

„A jelen állami támogatási program intézkedései keretében finanszírozást igénylő kedvezményezettekre vonatkozó általános támogathatósági feltételek a következők:

a) 2019. december 31-én nem voltak [az általános csoportmentességi rendelet] 2. cikkének 18. pontja értelmében nehéz helyzetben, kivéve az [engedéllyel rendelkező természetes személyeket és az egyéni orvosi rendelőket];

b) nem hoztak vagy nem hajtottak végre velük szemben állami támogatás visszafizetését elrendelő határozatot […];

c) nem kötöttek csődegyezséget, és nem állnak felszámolási, fizetésképtelenségi vagy csődeljárás alatt.”

A 2989/2020. sz. rendelet

16 A 2020. szeptember 30-i Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile” din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (a Covid19-válsággal összefüggésben a 2014 és 2020 közötti versenyképességi operatív programhoz kapcsolódó pénzügyi támogatás vissza nem visszatérítendő külső forrásokból történő nyújtását szolgáló egyes intézkedésekről, valamint az uniós források területét érintő más intézkedésekről szóló 130/2020. sz. sürgősségi kormányrendelet által létrehozott állami támogatási program keretében „Külső, vissza nem térítendő forrásokból nyújtott mikrotámogatások” elnevezésű intézkedés végrehajtására vonatkozó eljárás jóváhagyásáról szóló 2989/2020. sz. rendelet *(Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2020. október 5-i 902. szám) 8.11. pontja lényegében úgy rendelkezik, hogy az állami támogatás teljes egészében visszafizettetésre kerül, ha a finanszírozási szerződések aláírását követően elvégzett ellenőrzések eredményeképp megállapítást nyer, hogy a kedvezményezett nem tartozik a 130/2020. sz. OUG-ban meghatározott támogatható kedvezményezettek kategóriájába.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 2020. augusztus 20-án Románia „A kkv-k és nagyvállalkozások támogatása a Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság leküzdése érdekében” elnevezésű támogatási programot jelentett be a Bizottságnak. A Bizottság a 2020. augusztus 27-i határozattal ezen állami támogatási programot engedélyezte.

18 E határozat (16) preambulumbekezdése szerint az engedélyezett program alapján nem lehetett állami támogatást nyújtani olyan vállalkozásoknak, amelyek 2019. december 31-én az általános csoportmentességi rendelet 2. cikkének 18. pontja értelmében vett nehéz helyzetben voltak. Amint az említett határozat (47) preambulumbekezdéséből kitűnik, ez volt a Bizottság által annak érdekében meghatározott egyik feltétel, hogy a támogatási programot szükségesnek, megfelelőnek és arányosnak, tehát a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilváníthassa.

19 A 2020. augusztus 27-i határozat kézbesítését követően a román hatóságok az 1060/2857/2020. sz. rendelettel végrehajtották a támogatási programot.

20 E rendelet mellékletének 6.1. pontja a kkv-k bizonyos kategóriái számára kedvezményezettenként legfeljebb 2000 euró összegű támogatás nyújtását írta elő.

21 A 2020. augusztus 27-i határozatnak megfelelően a finanszírozást kérelmező kedvezményezettek által teljesítendő általános támogathatósági feltételek egyike az említett rendelet mellékletének 6.19. pontja szerint az volt, hogy 2019. december 31-én nem voltak az általános

csoportmentességi rendelet 2. cikkének 18. pontja értelmében vett nehéz helyzetben. A „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalmának e rendelkezésben szereplő meghatározását ugyanezen rendelet melléklete 3.6. pontjának (i) alpontja is felidézte.

22 Az említett támogatási program keretében az On Air Media és a Different Media 2020. december 10-én finanszírozási szerződéseket kötött, amelyek alapján e társaságok egyenként 9679 RON (hozzávetőleg 1945 euró) összegű mikrotámogatásban részesültek, amelynek célja a Covid19-világjárvány által okozott gazdasági válság leküzdése volt.

23 E mikrotámogatások az On Air Media esetében 2022. november 8-án, a Different Media esetében pedig 2022. október 18-án visszafizettetési határozat tárgyát képezték. A román hatóságok úgy ítélték meg, hogy e társaságok nem felelnek meg a szóban forgó támogatások igénybevétele egyik jogi feltételének, mivel 2019. december 31-én az 1060/2857/2020. sz. rendelet melléklete 3.6. pontjának (i) alpontja értelmében vett „nehéz helyzetben lévő vállalkozások” voltak, ugyanis az említett társaságok által ezen időpontban kimutatott tőkeveszteségek jelentősen meghaladták a jegyzett tőkéjük felét.

24 Az On Air Media és a Different Media e visszafizettetési határozatokkal szemben keresetet indított a Tribunalul Neamț (Nemc megyei törvényszék, Románia) előtt. Azt állították, hogy teljesítik a mikrotámogatások igénybevételére előírt valamennyi feltételt, és különösen, hogy nem rendelkeznek az általános csoportmentességi rendelet 2. cikke 18. pontja értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozás jellemzőivel. E rendelkezések ugyanis e rendelet román nyelvű változatában kizárják a „nehéz helyzetben lévő vállalkozások” kategóriájából a „legalább három éve létező kkv-kat”. Márpedig az On Air Media és a Different Media arra hivatkozott, hogy a finanszírozási szerződéseik megkötésének időpontjában tizenhárom, illetve tizennyolc éve léteztek.

25 A Tribunalul Neamț (Nemc megyei törvényszék) e kereseteket elutasította. E bíróság arra hivatkozott, hogy az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatát a támogatásoknak az On Air Media, illetve a Different Media számára történő odaítélését követően helyesbítő rendelettel helyesbítették, és hogy az általános csoportmentességi rendelet ily módon helyesbítve úgy rendelkezik, hogy csak a kevesebb mint három éve létező kkv-k – és nem a több mint három éve létező kkv-k, ahogyan e rendelet román nyelvű eredeti változata fogalmazott – esnek ki a „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalmának hatálya alól, és jogosultak – ennélfogva – a szóban forgó támogatásra.

26 E törvényszék megállapította, hogy a helyesbítő rendelet nem módosította az általános csoportmentességi rendeletet, hanem csak helyesbítette annak román nyelvű változatát, mivel az angol nyelvű eredeti változat már annak elfogadásától kezdve a „kevesebb mint három éve létező” kkv-kra hivatkozott. Az említett törvényszék ennélfogva az általános csoportmentességi rendelet 2. cikkének a helyesbítő rendelettel helyesbített 18. pontját alkalmazta, és megállapította, hogy az On Air Media és a Different Media a támogatás iránti kérelmük benyújtásának időpontjában nem felelt meg az összes támogathatósági feltételnek.

27 E társaságok fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú ítéletekkel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Curtea de Apel Bacăuhoz (bákói ítélőtábla, Románia).

28 E bíróság előtt először is előadják, hogy a román hatóságok a helyesbítő rendeletet visszaható hatállyal alkalmazták, mivel azt 2021 márciusában fogadták el, azaz több mint három hónappal a szóban forgó finanszírozási szerződések aláírását követően, sőt azt követően, hogy a támogatásokat már felhasználták berendezések vásárlására.

29 Másodszor arra hivatkoznak, hogy a „rendelet eredeti” angol nyelvű „változatában” szereplő fogalomnak, amely az elsőfokú ítélet indokolásában szerepel, nincs jogalapja, mivel a román nyelv az Európai Unió 24 hivatalos nyelvének egyike, ugyanúgy mint a többi 23 nyelv bármelyike.

30 Harmadszor rámutatnak arra, hogy a szóban forgó finanszírozási szerződések aláírásának időpontjában az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változata több mint hat éve módosítás nélkül hatályban volt, és hogy e rendelet szövege teljes mértékben összhangban volt a jelen ügyben alkalmazandó összes többi jogalkotási aktussal, többek között az azonos szöveget tartalmazó 1060/2857/2020. sz. rendelettel. E körülmények között azt állítják, hogy jóhiszeműen nyújtották be a támogatás iránti kérelmüket, írták alá a finanszírozási szerződést, és teljesítették azt.

31 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy azt a kérdést kell eldöntenie, hogy egy eredeti uniós rendelet valamely nyelvi változatát helyesbítő rendelet elfogadása azt eredményezi-e, hogy a helyesbített változatot ezen eredeti rendelet hatálybalépésétől kezdődően, visszaható hatállyal kell alkalmazni, vagy az kizárólag a helyesbítő rendelet hatálybalépésétől kezdődően fejt ki joghatásokat.

32 A bíróság továbbá azt a kérdést is felveti, hogy az előtte folyamatban lévő ügyekben fennállóhoz hasonló kontextusban a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve kizárja-e az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatában eredetileg szereplő feltételek tiszteletben tartásával nyújtott állami támogatások visszafizettetését.

33 Végül megjegyzi, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat e kérdésekben nem egységes.

34 E körülmények között a Curtea de Apel Bacău (bákói ítélőtábla) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Valamely uniós rendelet hivatalos román nyelvű változatának helyesbítéséről szóló rendelet, azaz a [helyesbítő rendelet] elfogadása azzal a joghatással jár-e, hogy a helyesbített változatot az eredeti rendelet hatálybalépésétől kezdődően visszamenőleges hatállyal kell alkalmazni, vagy az kizárólag a jövőre nézve, a helyesbítő rendelet hatálybalépését követően fejt ki joghatásokat abban az esetben, ha a nemzeti hatóságok az általános csoportmentességi rendelet eredeti román nyelvű változatában meghatározott feltételeknek megfelelően állami támogatást nyújtottak, és a [helyesbítő rendelet] hatálybalépését követően kérték a nyújtott állami támogatás visszafizetését?

2) Következik-e valamely uniós rendelet nyelvi változatainak egyenértékűségéből, hogy egy tagállam nemzeti hatóságai az általános csoportmentességi rendelet eredeti román nyelvű változatának megfelelően nyújtott állami támogatás kedvezményezettjével szemben az állami támogatás visszatérítésének kérelmezése céljából hivatkozhatnak az említett változatot [helyesbítő rendelet] rendelkezéseire, amennyiben a támogatás kedvezményezettje vétlen volt?

3) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét, hogy azokkal ellentétes azon állami támogatás visszatéríttetése, amelyet a román nyelvű változatban eredetileg szereplő olyan feltételek betartásával nyújtottak, amelyek ugyanakkor az általános csoportmentességi rendelet többi nyelvi változatában nem léteztek, a helyesbítés pedig a [helyesbítő rendelet] révén az állami támogatás nyújtását követően megtörtént a román nyelvű változatban is?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

35 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy a helyesbítő rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy az az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatát az ez utóbbi rendelet hatálybalépésének időpontjában kezdődő visszaható hatállyal helyesbíti.

36 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jogrend szempontjából nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy a jövőbeli eltérő értelmezések megakadályozása érdekében egységesen értelmezzék az uniós jog minden rendelkezését, aminek biztosítása a Bíróság EUMSZ 267. cikk szerinti hatáskörébe tartozik (lásd ebben az értelemben: 1990. október 18-i Dzodzi ítélet, C-297/88 és C-197/89, EU:C:1990:360, 37. és 38. pont; 2016. június 16-i Rodríguez Sánchez ítélet, C-351/14, EU:C:2016:447, 61. pont).

37 Az uniós jogi rendelkezések egységes értelmezésének szükségessége kizárja, hogy valamely rendelkezés szövegét kétség esetén elszigetelten vizsgálják, és éppen azt követeli meg, hogy azt a más hivatalos nyelveken elfogadott változatok fényében értelmezzék és alkalmazzák (1967. december 5-i van der Vecht ítélet, C-19/67, EU:C:1967:49, 456. o.; 2025. április 10-i Tartisai ítélet, C-238/24, EU:C:2025:258, 30. pont).

38 Mindazonáltal, amint azt a Bíróság szintén következetesen kimondja, főszabály szerint valamely uniós jogi aktus valamennyi nyelvi változatának azonos értéket kell tulajdonítani (1998. április 2-i EMU Tabac és társai ítélet, C-296/95, EU:C:198:152, 36. pont; 2024. október 4-i AFAÏA ítélet, C-228/23, EU:C:2024:829, 38. pont).

39 Valamely uniós jogi szöveg egyes nyelvi változatai közötti eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (1977. október 27-i Bouchereau ítélet, 30/77, EU:C:1977:172, 14. pont; 2025. április 10-i Tartisai ítélet, C-238/24, EU:C:2025:258, 30. pont).

40 Ugyanakkor valamely uniós jogi rendelkezés ilyen értelmezése nem akadályozhatja meg e rendelkezés egyértelmű és pontos szövegének hatékony érvényesülését (2005. december 8-i EKB kontra Németország ítélet, C-220/03, EU:C:2005:748, 31. pont; 2024. szeptember 3-i Illumina és Grail ítélet, C-611/22 P és C-625/22 P, EU:C:2024:677, 126. pont).

41 A Bizottság az általános csoportmentességi rendelet 2. cikke 18. pontjának világosan és egyértelműen megszövegezett román nyelvű változata és a többi nyelvi változat közötti eltérés miatt fogadta el az alapeljárásokban szóban forgó helyesbítő rendeletet.

42 Az általános csoportmentességi rendelet, amely az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriákat a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánít, az 1. cikke (4) bekezdésének c) pontja értelmében kizárja a hatálya alól a „nehéz helyzetben lévő vállalkozásokat”, amelyek fogalmát a 2. cikkének 18. pontja határozza meg.

43 Míg ez utóbbi rendelkezésnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2014. június 26-án közzétett román nyelvű eredeti változata a korlátolt felelősségű társaságokat illetően a nehéz helyzetben lévő vállalkozások kategóriájából teljesen egyértelműen a legalább három éve létező kkv-kat zárta ki, az említett rendelkezésnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ugyanezen a napon közzétett többi nyelvi változata – szintén egyértelműen – a kevesebb mint három éve létező kkv-kat zárta ki e kategóriából.

44 Azon kérdést illetően, hogy a helyesbítő rendeletnek van-e visszaható hatálya, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 297. cikk értelmében az uniós jogi aktusok a bennük megjelölt napon, illetve ennek hiányában a kihirdetésüket követő huszadik napon lépnek hatályba.

45 Továbbá a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az eljárási szabályoktól eltérően, amelyeket általában a hatálybalépésüktől kezdve kell alkalmazni, az uniós anyagi jogi szabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében úgy kell értelmezni, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszeréből világosan következik, hogy ilyen hatást kell nekik tulajdonítani (lásd ebben az értelemben: 2022. június 22-i Volvo és DAF Trucks ítélet, C-267/20, EU:C:2022:494, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 A jelen ügyben a helyesbítő rendelet, amely egy anyagi jogi szabályra vonatkozik, a 2. cikkében kimondja, hogy az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba, és nem írja elő kifejezetten, hogy valamely korábbi időpontban lép hatályba.

47 A helyesbítő rendelet visszaható hatálya azonban egyértelműen kitűnik annak céljából.

48 Amint arra a helyesbítő rendelet (1) és (2) preambulumbekezdése rámutat, e rendelet célja az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változata 2. cikke 18. pontja a) alpontja első mondatának és 2. cikke 18. pontja b) alpontja első mondatának – a többi nyelvi változatot nem érintve történő – helyesbítése, amely változat olyan hibákat tartalmaz, amelyek megváltoztatják e rendelkezések értelmét.

49 Magából a helyesbítő rendeletnek a céljából kitűnik, hogy e rendelet arra irányul, hogy visszaállítsa az általános csoportmentességi rendelet 2. cikke 18. pontja értelmezésének e rendelkezés összes nyelvi változatát illetően biztosítandó egységességét azáltal, hogy *ab initio* visszaható hatállyal kijavítja az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatában lévő fordítási hibát.

50 Ha ugyanis a helyesbítő rendelet csak a jövőre nézve helyesbítette volna az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatát, lehetővé tette volna, hogy az általános csoportmentességi rendelet hatálybalépése és a helyesbítő rendelet hatálybalépése közötti időszakban az előbbi rendelet egymással összeegyeztethetetlen olyan változatai létezzenek egyidejűleg, amelyek mindegyike egyértelműen és pontosan van megfogalmazva.

51 A helyesbítő rendelet ilyen értelmezése nem fogadható el, mivel ellenkező esetben sérülne az uniós jog egységes értelmezésének és alkalmazásának a jelen ítélet 36. és 37. pontjában felidézett követelménye.

52 Az első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a helyesbítő rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatát az ez utóbbi rendelet hatálybalépésének időpontjában kezdődő visszaható hatállyal helyesbíti.

A második és a harmadik kérdésről

53 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együtt vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azok kizárják a Románia által a helyesbítő rendelet elfogadását megelőzően a 2020. augusztus 27-i határozattal engedélyezett támogatási program címén nyújtott támogatások e rendelet alapján történő visszafizettetését.

54 Amint az a jelen ítélet 52. pontjában megállapításra került, a helyesbítő rendelet az általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatát az ez utóbbi rendelet hatálybalépésének időpontjában kezdődő visszaható hatállyal helyesbíti.

55 A helyesbített román nyelvű változatra tekintettel nem vitatott, hogy az On Air Media és a Different Media az általános csoportmentességi rendelet 2. cikkének 18. pontja értelmében vett nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak minősült, és ezért ki kellett volna zárni őket az alapügyekben szóban forgó támogatásokból.

56 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely támogatás jogellenessége megállapításának főszabály szerint a támogatás nemzeti hatóságok általi visszafizettetéséhez kell vezetnie a korábbi helyzet visszaállítása érdekében (lásd ebben az értelemben: 2011. december 8-i „Residex Capital IV” ítélet, C-275/10, EU:C:2011:814, 33. pont; 2024. február 28-i Görögország kontra Bizottság végzés, C-797/22 P, EU:C:2024:174, 71. pont).

57 Mindazonáltal e hatóságok, amennyiben az uniós jogot hajtják végre, kötelesek tiszteletben tartani e jog alapelveit, különösen a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét (1993. április 1-jei Lageder és társai ítélet, C-31/91 és C-44/91, EU:C:1993:132, 33. pont; 2024. szeptember 5-i Novo Banco és társai ítélet, C-498/22–C-500/22, EU:C:2024:686, 100. pont).

58 A jogbiztonság elve magában foglalja, hogy adott szabályozásnak lehetővé kell tennie az érintettek számára az annak alapján őket terhelő kötelezettségek terjedelmének pontos ismeretét (1998. október 1-jei Egyesült Királyság kontra Bizottság ítélet, C-209/96, EU:C:1998:448, 35. pont; 2022. február 22-i Stichting Rookpreventie Jeugd és társai ítélet, C-160/20, EU:C:2022:101, 41. pont).

59 Jóllehet a jogbiztonság elve főszabály szerint nem teszi lehetővé, hogy valamely uniós jogi aktus időbeli hatályának kezdő időpontját az aktus kihirdetése vagy kézbesítése előtti időpontban állapítsák meg, kivételesen ettől eltérő megoldás is lehetséges, ha azt közérdekű cél követeli meg, és ha az érintettek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják (1979. január 25-i Racke ítélet, 98/78, EU:C:1979:14, 20. pont; 1981. november 12-i Meridionale Industria Salumi és társai ítélet, C-212/80–217/80, EU:C:1981:270, 10. pont), valamint ha az érintett szabályok szövegéből, céljából vagy rendszeréből egyértelműen kitűnik, hogy azokat visszaható hatállyal kell alkalmazni (2002. szeptember 24-i Falck és Acciaierie di Bolzano ítélet, C-74/00 P és C-75/00 P, EU:C:2002:524, 119. pont; 2019. április 30-i Olaszország kontra Tanács [A földközi-tengeri kardhal halászati kvótája] ítélet, C-611/17, EU:C:2019:332, 106. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

60 A bizalomvédelem elvének tiszteletben tartásával kapcsolatos feltételt illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az ezen elvre való hivatkozás joga azt feltételezi, hogy az Unió hatáskörrel rendelkező hatóságai pontos, feltételhez nem kötött és egybehangzó, valamint hitelt érdemlő és megbízható forrásokból származó ígéreteket nyújtottak az érdekelt számára (2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Valamely pontos uniós szabályozásnak meg nem felelő tagállami gyakorlat tehát nem kelthet jogos bizalmat az így létrehozott helyzetből előnyhöz jutó magánszemélyben (1982. december 15-i Maizena ítélet, 5/82, EU:C:1982:439, 22. pont; 2024. december 19-i Kaduna ítélet, C-244/24 és C-290/24, EU:C:2024:1038, 131. pont).

62 Az állami támogatások területén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata kimondja, hogy figyelembe véve a Bizottság által az állami támogatások felett az EUMSZ 108. cikk alapján gyakorolt ellenőrzés kötelező jellegét, egyrészt a támogatás kedvezményezett vállalkozásai főszabály szerint csak akkor bízhatnak jogosan a támogatás szabályszerűségében, ha azt az e cikkben előírt eljárás betartásával nyújtották, másrészt pedig egy gondos gazdasági szereplőnek rendszerint meg kell tudnia bizonyosodni arról, hogy ezen eljárást betartották-e (2019. március 5-i Eesti Pagar ítélet, C-349/17, EU:C:2019:172, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

63 A Bíróság ugyanakkor elismeri a jogellenes támogatásban részesülő kedvezményezett azon lehetőségét, hogy olyan rendkívüli körülményekre hivatkozzon, amelyek jogszerűen megalapozhatták az e támogatás szabályszerűségébe vetett bizalmát, és hogy következésképpen megtagadja annak a visszafizetését (lásd ebben az értelemben: 1990. szeptember 20-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-5/89, EU:C:1990:320, 16. pont).

64 A jelen ügyben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 80. pontjában rámutatott, az On Air Media és a Different Media abba vetett esetleges bizalma, hogy az általános csoportmentességi rendelet alapján engedélyezhető támogatások kedvezményezettjeinek körébe tartoznak, nem kizárólag a román hatóságok magatartásán – különösen a nemzeti támogatási programon és az ennek keretében hozott, e támogatásokat odaítélő határozatokon –, hanem az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* kihirdetett általános csoportmentességi rendelet román nyelvű változatának egyértelmű – noha hibás – szövegén is alapult, amelyre e támogatási program hivatkozott.

65 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 73. pontjában hangsúlyozta, nem róható fel az On Air Mediának és a Different Mediának az, hogy az alapeljárások körülményei között nem ellenőrizték az általános csoportmentességi rendelet 2. cikke 18. pontjának többi nyelvi változatát, miközben e rendelkezés román nyelvű eredeti változatának szövegében semmi nem vetett fel értelmezési nehézséget.

66 Ráadásul a szóban forgó, a Bizottságnak szabályszerűen bejelentett nemzeti támogatási programot ezen intézmény a 2020. augusztus 27-i határozattal engedélyezte, ami az e program alapján nyújtott támogatások szabályszerűségét illetően szintén jogos bizalmat kelthetett.

67 A fentiek fényében a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azok kizárják a Románia által a helyesbítő rendelet elfogadását megelőzően a 2020. augusztus 27-i határozattal engedélyezett támogatási program címén nyújtott támogatások e rendelet alapján történő visszafizettetését.

A költségekről

68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A[z EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 651/2014/EU bizottsági rendelet román nyelvű változatának helyesbítéséről szóló, 2021. március 15-i (EU) 2021/452 bizottsági rendeletet úgy kell értelmezni, hogy az [az EUMSZ] 107. és [EUMSZ] 108. [cikk] alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet román nyelvű változatát az ez utóbbi rendelet hatálybalépésének időpontjában kezdődő visszaható hatállyal helyesbíti.

2) A jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azok kizárják a Románia által a 2021/452 rendelet elfogadását megelőzően az SA.58166 (2020/N) számú állami támogatás – Románia – Covid19: A kkv-k és egyes nagyvállalkozások támogatása a Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság leküzdése érdekében – szóló, 2020. augusztus 27-i C(2020) 5949 final bizottsági határozattal engedélyezett támogatási program címén nyújtott támogatások e rendelet alapján történő visszafizettetését.

Aláírások

[i] A jelen szöveg 35., 52., 54. pontjában és rendelkező részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.